

samma person skulle förena egenskapen af flere Riksstånd; så får jag underrätta Er, att *sådane* finnas förut; att adelskapet icke går förloradt i en Friherre, hvilken såsom Biskop sitter i Presteståndet och förfäktar skrå-systemet, och att presterligheten ej vanhelgas i en Grefve, som höjer sin patriotiska röst på Riddarhuset, för att krossa detta system. Skulle nu dessa båda äfven drifva borgelig näring, och borgerskapet funne dem derigenom förena i samma personer ännu ett Riksstånd; så kunde deraf ingen ting olyckligare, eller lyckligare, för borgerskapet upkomma, än att ingendera yore valbar till representant af näringsståndet — och sådant är det ju i alla fall icke, som borgerskapet önskar.

Skräm. Ja, *Näringsståndet!* Detta lärer vara det konstord, Ni vill införa, i *Borgareståndets* ställe. Märk då, hvad de Femtio Äldste sagt. Det kunna vi dock, hafva de sagt, ej undgå att i underdånighet anmärka, att en aldeles oinskränkt näringsfrihet skulle icke rimligen af Borgareståndet hafva kunnat medgifvas, utan under medgifvandets af hela Ståndets totala upplösning; men detta har påtagligen ej kunnat vara meningen med Ståndets beslut. Ja, Borgareståndet måste Ni uplösa, om Ni skall få näringsfriheten sådan, som Ni önskar den.

Frih. I sådant fall borde näringarnes interesse vika för Ståndets. Att detta stånd är till endast för näringarnes skull, och således ej bör få äga ett interesse skildt från deras eller mot dem stridigt, vågar jag icke anföra; ty jag förenar mig upriktigt med Er deri, att ett Riksstånd ej får, annorlunda än i constitutionel väg, uplösas, af hvad orsak som helst.

Jag vill ej heller åberopa er egen sats, att näringarnes högsta intresse ligger i skråväsendet, som följaktligen ej bör kunna

frukta att af dem någonsin störas, utan tvertom kunna räkna på, att de, försatte i all möjlig frihet, dock skola sjelfkraftigt och ofördröjligen återvända i skråförlätningarnes och skråformens armar. Ni skulle säkert icke nöjas, att jag visade Er Borgareståndets bestånd tryggadt på de grundvalar, hvarpå Ni sjelf upreser byggnaden af dess vigt och gagnelighet.

Men jag äger en långt enklare utväg att bevisa Ståndets förenlighet med friheten och grunden för dess trygghet att, såsom Riksstånd, aldrig rubbas genom förlusten af skråprivilegierna.

Alla näringar måste representeras i Riksförsamlingen. Handels- och handtverksnärningarne representeras hos oss genom ett särskildt Stånd, och detta måste fortsara — se der, hvad Grundlagen fordrar. Hvilka näringsförfattningar och huru mycket skråtvång som skall finnas för de personer, af hvilka de i fråga varande näringarne utöfvas och genom hvilkas ombud de representeras — se der något, som icke ligger i Grundlagen, hvilken lemnat näringsförfattningarne, såsom ekonomiska, i Konungens hand, att efter nådigt godfinnande ändras och uphäfvas.

Borgerskapet i städerna är efter Grundlagarne ensamt berättigadt att representeras såsom näringsidkare. För bibehållande af denna rättighet behöfves ingen ting mer, än att de representerade näringarnes idkare fortfara att bo i städer och drifva dessa näringar. Namnet af borgare kan dem då icke betagas, ehuru det, i afseende på skråväsendet, får en helt annan bemärkelse, än den, som hittills varit dermed förenad. De näringsidkare åter, som icke bo i städerna — eller blott de, som icke utgöra all *stadsens rätt*, i fall någon kan undvika det — förblifva orepresenterade och göra således, i afseende på sjelfva stånds-pri-

vilegierna, ej något intrång i Borgareståndets rätt.

Skulle nu möjligtvis denna rätt, efter skrå-privilegiernas afskaffande, finnas medföra så litet exklusiva förmåner, att Borgareståndet ej satte värde på dess begagnande för dessa förmånens skull, och funne den vigtig endast för fäderneslandets allmänna angelägenheter (hvilka då måste vara borgareståndets, liksom alla andra medborgares, stora angelägenhet); så kunde deraf ingen ting värre hända, än att Ståndet, till lättande af de kostnader, som åtfölja representationen, begärde att få bland sig uptaga utan åtskillnad alla idkare af de representerade näringarne, ehvad de bodde i städer eller på land. Denna begäran skulle visserligen icke afslås, emedan den vore ett bevis, att näringsfriheten gjort sin högsta och dyrbaraste verkan, den att inom sitt område uplösa i allmän medborglighet striden imellan medborgares enskilda interessen, och bringa representationen af all näring till enhet i sjelfva verket, ehuru länge den ock må fortsara att i formen vara delad på olika stånd.

Skräm. Ja, sådant låter. Men erinra Er blott, att hvarken vid propositionen, under öfverläggningarne eller vid beslutets fattande, någon fråga förevarit om ändring eller uphäfvande af 114 §. Regeringsformen - - -

Frih. Hvilken §. lyder sålunda: "Konungen låte samtelige Riksens Ständer deras Privilegier, Förmåner, Rättigheter och Friheter åtnjuta; beroende det på samtelige Riksståndens öfverenskommelse och Konungens bifall, att låta dem undergå de förändringar och jemkningar, som Rikets behof kunna fordra." Jag har aldrig trott, att Rikets Ständers privilegier och rättigheter skulle vara detsamma, som personers eller corporationers privilegier och rättigheter. Om

Konungen ändrar akademiska constitutionerna, och fordrar vida större lärdom och skicklighet för inträde i det heliga Predikömbetet; skall väl Presteståndet säga, att dess privilegier derigenom blifvit förnärmade? Och vore det ej samma sak, om Konungen ålade dem, som vilja blifva Snickare eller Vagnmakare, att förse sig med ett visst lager af länge torkadt träd, eller ock i allmänhet föreskrefve, att en viss grad af bildande upfostran erfordrades för tillåtelsen att blifva borgare, ja till och med hemmansbrukare? Skulle nu detta anses för kränkning af Bonde- eller Borgareståndets privilegier? Låt nu Konungen tvertom finna, att handeln på främmande land eller inomlands, eller hvilken annan näring som helst, är besvärad af för mycket tvång och hinder; skall Han då icke, utan intrång i Borgareståndets privilegier, kunna häfva detta tvång och dessa hinder? Skall Han blott kunna försvåra, men aldrig lätta, villkoren för utvecklingen af folkets idoghet? Kan Han nu begge delarne; hvad är det då i Handelsreglementen, skråordningar och näringsförfattningar, som utgör ståndsprivilegium och ej får behålla egenskapen af ekonomisk lagstiftning? - Låtom icke gäcka oss! Ståndsprivilegium är ingen ting annat, än hvad Riksstånden, såsom Stånd och för bibehållande af all deras rätt såsom sådana, tillhörer. Och ingen ting annat är sanctionerad genom 114 § af Regeringsformen. Huru det väsentliga, som för Borgareståndet derunder innefattas, skall hållas i helgd och utöfvas, är hvad jag redan visat.

Skräm. Ej heller har någon fråga förevarit om uphäfvande af Kongl. Försäkringen den 25 Februarii 1789 eller 2 § 4 Kap. Handelsbalken, flere Resolutioner att förtiga.

Frih. Nej, icke annorlunda, än så, som fråga om en gammal lags uphäfvande alltid är, då en ny rakt deremot stridande

lag stiftas. Man tviflar vänligen icke, att ett sådant uphäfvande är fullständigt.

Skräm. På de grunder, jag anført, anfager jag, att Borgareslåndets privilegier ännu äro oförtryckt beståndande, så vida intet annat är vordet medgifvet än det, hvaremot de ej lägga hinder i vägen — — —

Frih. Således platt ingen ting.

Skräm. Och om något tvifvelsmål ägde rum, hurvida den mening, jag fattat af Borgareståndets beslut den 18 October 1809, dermed är enlig eller ej, torde förklaringen af rätta förståndet af berörde beslut ej anorlunda, än efter Borgareståndets förutgångne hörande vid allmän Riksdag, kunna gifvas.

Frih. Låt så vara. Imedlertid kan likväl Konungen slita tvisten genom begagnande af sin makt att uphäfva skråordningen och allt hvad dertill hörer, såsom varande ekonomiska Författningar. Borgareståndet må sedan fritt förklara sitt beslut. Att låta nämnde författningar bestå, sedan de äro med Konungens bifall i sådan väg uphäfna, som vi sett, det är endast, hvad jag tror icke ligga i Konungens makt.

Skräm. I alla fall är frågan af största inflytelse på hela rikets välfärd. Utan arbetets fördelning i flera arter och slag kan ingen verklig national-välmåga erhållas. Mångslöjd hindrar productionernas myckenhet och godhet. Angeläget har det derföre blifvit, att åtskilja landtmanna-näringen, som occuperar med sig rå-ämnenas alstrande, ifrån stadsmanna-näringen, som har till föremål rå-ämnenas förädling; och stadsmanna-näringen har af sig sjelf fördelt sig i åtskilliga arter af handel och slöjder — —

Frih. Af sig sjelf! Nå, hvarföre kunde den då ej också af sig sjelf skilja sig från landtmanna-näringen? Hafva då de en sådan behägenhet till förening, att den ena lättare sönderdelar sig sjelf i flera grenar,

än skiljer sig hel och hållen från den andra? Är det så; då torde man hafva svårt att komma ifrån deras mening, som alljemnt åberopa landtmännens stora benägenhet att använda deras lediga stunder på hvarjehanda slöjd, och som häraf draga den slutföljd, att landtmännens tid, ej alltid användbar på deras hufvudyrke, kan ofta med mycken fördel för dem sjelfva på detta sätt begagnas — ehuru häraf icke följer, att idkarne af de slöjder, som fordra större konst, fullkomligare verkstäder och något betydligt förslag, med ett ord idkarne af de slöjder, som verkligen behöfva att skiljas från landtmanna-näringen, någonsin genom landtmännens medtäflan kunna komma i förlägenhet. Den nya täflan, som slöjdeidkaren genom friheten får att uthärda, och som kan blifva ej mindre vådlig för honom än nyttig för sjelfva slöjderna, är natursgåfvornas fria täflan, då de utan hinder kunna vända sig dit, der de igenkänna sin kallelse.

Skräm. Erfarenheten hade med säker hand ledsagat industrien på denna bana (arbetsfördelningens) innan ännu någon filosofisk statsman funnit denna hufvudmaxim för all klok statshushållning; och städerna danades till tillhåll för förädlingsgarne och handeln.

Frih. Ja, detta hade erfarenheten gjort till och med innan skråordningarne upkommo. Hennes verk kan då icke förstöras med dem.

(Forts. e. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

England. Sedan Lord Harrowby d. 4 afgifvit Hemliga Utskottets betänkande, och Lord Liverpool i anledning deraf annonserat motion; ingaf Lord Dacre d. 5 en petition af Drottningen, af innehåll, att hon, så vidt hon begripit nämnde betänkande, ämnade försvara sig.

men att vissa vigtiga ämnen funnos, som måste utvecklas i procedurens närvarande läge; hvarföre Drottningen begärde att genom sina ombud genast blifva hörd öfver dessa ämnen. — Lord Liverpool påstod, att hon icke kunde känna det afgifna betänkandet, innan hans bill vore framlagd och i afskrift henne meddelad. Häröfver upstod debatt, och Lörderne af oppositionen yrkade, att hon måtte få höras, emedan fallet vore eget i sitt slag. Lord Dacres motion om ombudens hörande förkastades.

Derpå gjorde Lord Liverpool sin annonserade motion, efter en lång inledning, deri han visade Ministrarnes grunder för det steg, de tagit, att vilja uplösa Drottningens ägtenskap, utan att mot henne använda vidare stränghet. Han anställde derpå betraktelser öfver det obehagliga för Ministrarne och hela landet, i en händelse, som ej inträffat på 200 år, och slutade sin inledning med den önskan, att Drottningen måtte kunna vederlägga beskyllningarna.

Billen uplästes och var följande:

”Alldenstund år 1814 Hennes Maj:t Carolina Amalia Elisabeth, då Prinsessa af Wales och nu förmäld Drottning af England, i Mailand i Italien i sin tjänst antagit en viss Bartolomeo Bergami, utlänning af ringa stånd, som förr varit i dylik tjänst; alldenstund sedermera en oanständig och stötande förtrolighet upstått mellan Hennes Kongl. Höghet och besagde Bergami, samt H. K. H. icke blott uphöjt honom till ett högt embete inom sitt hus och tagit honom i sin tjänst och det till höga och förtroende-tjänster omkring sin person, utan också gifvit honom andra stora och utomordentliga bevis af sin gunst och synnerliga förtroende, skaffat Riddare-ordnar och hederstitlar åt honom och förlänat honom en föregifven orden, som H. K. H. företagit sig att, utan all rätt och laglig auctoritet, sjelf stifta; och H. K. H. under tiden, glömande sin höga rang och plats och sin pligt mot Eders Kongl. Maj:t, samt utan afsende på sin ära och karakter, så väl offentligen som enskildt, på de åtskilliga orter och i de länder, dem hon besökt, upfört sig mot Bergami och i andra hänseenden med oanständig och stötande förtrolighet samt med honom underhållit en tygellös, förnedrande och brottslig förbindelse, som länge varat under H. K. H:s vistande utomlands och kastat mycken skugga och vanära på Eders Maj:ts familj och riket; derföre — — — — — hemställa vi, andelige och världslige Lorder samt ofrälse ståndet i Parlament församlade, hos E. K. M. underdånigst, att förordnad och stadgad blifver: att

bemälte Carolina Amalia Elisabeth, så snart denna bill gått igenom, förlorar titel af Drottning och alla fördelar, rättigheter och privilegier, hvilka tillkomma henne såsom förmäld Drottning af England; och förklaras för alltid oskicklig att besitta och utöfva dem alla eller till någon del; och att dessutom förordnas, att ägtenskapet mellan Konungen och bemälte Carolina Amalia Elisabeth för alltid är till alla delar och i alla afscenden upplöst, uphäfvet och till intet gjordt.”

Grefve Grey frågade, om de upräknade förbrytelserna skulle närmare upgifvas, och om Drottningen skulle få lista på vittnena mot sig. — Grefve Liverpool: Förbrytelserna äro tillräckligen upgifna i inledningen; det andra är brukligt endast i högförräderimål.

Samma dag nämndes i Underhuset ett Utskott till verificerande i registren af Öfverhusets steg i afsende på Drottningen. Lord Castlereagh annonserade motion om uppskjutande af öfverläggningen öfver den Kongliga propositionen, i anseende till hvad Öfverhuset beslutit.

D. 6 meddeltes Lord Liverpools bill Drottningen officiellt, och samma dag ingaf Lord Dacres en petition från henne, deri hon uttryckte sin förvåning öfver proceduren och billens innehåll, högtidligen protesterade deremot och yrkade, att hennes ombud måtte höras inför barren. Detta bifölls och Hrr. Brougham och Denman företrädde. Den förre förklarade alla de i billen anförda facta för falska, och att Drottningen begärde att öförtöfvadt och, om möjligt, vid billens andra läsning, få lagligt procedera, för att straffa smädelsorna. Derpå beslöts, att debatten skulle fortsättas d. 10. —

Samma dag gjorde i Underhuset General Ferguson sin annonserade motion: att hos Konungen måtte anhållas om meddelande af de updrag och föreskrifter, hvilka, sedan Drottningen år 1814 lemnat landet, blifvit gifna, för att skaffa under rättelser om hennes upförande, samt om upgift på de penningar, som blifvit därpå använda och de personer, som dem emottagit. — Lord Castlereagh ville icke neka uplysningar, men ansåg dem ännu förhastade. — Creevey angrep Mailändska commissionen och personligen vice Cantzleren Hrr. Leach, såsom egentliga uphöfvet dertill. — Efter flera förslag om tiden, till hvilken öfverläggningarna om det Kongliga budskapet skulle uppskjutas, beslöts äntligen, att all vidare tids bestämmande för debatten skulle återtagas; så att Un-

